

hogy a nyelv mibenlétét kik állapították meg helyesen, s az, hogy a 20. század második felének nyelvtudománya hogyan látja a nyelv egyes kérdéseit, például a nyelv keletkezését, a nyelvcsaládok kialakulását, a nyelvek tipológiai osztályozását, az areális nyelvészet eredményeit.

Balázs János monográfiája alpmű, melyre nagy szüksége volt a magyar nyelvtudománynak. Hasznos útmutató mindazok számára, akiket a nyelv és a nyelvtudomány kérdései foglalkoztatnak.

LANCZ Irén

KÖDVÁGÓ MICI ÉS FEHÉR HAJÓ

Dudás Károly: *A gyalogtörök*. Forum Könyvkiadó, Újvidék, 1987

Nemcsak hangulata van, de íze meg szaga is a falusi (csantavéri) gyermek történetének, aki édesanyja halála után kerül apjával a városra. Domonkos Karcsit (a kezdőbetűk azonosága véletlen-e?) az új iskola, az új környezet nem akarja magába fogadni — meg ő sem igyekszik megbarátkozni vele. Magára marad, apja nem bír segíteni neki (avagy nem tud), s reggelenként, az álom és az ébredés között félúton, a kapkodó ébredésekkor jár haza, vissza a faluba, amiből kitepték, a kedves és így a távolból még inkább megszépült emlékek közé. Hogy aztán a regény végén az olvasónak azt súgja valami, hogy azzal a ködbe vesző fehér hajóval ez az egész szép világ felszedi a horgonyt, és elutúnik — elég a nagyapa tanyájával együtt. Minden: a Temetőfelfedező Egylet, az eliszkoló gyalogtörök víziója, a barát Müllner Tóni és a remek ködvágó mici a távolból a valónál még szebbnek látszó világa. De hát így is van rendjén. De közben érezni azt is, hogy maga Domonkos Karcsi, ez a mélyvízbe hajított kölyök is gyalogtörök, irháját mentő, magányos, gyáva közlegény, aki megfutamodott a Csfk-ér

partján dülő csatából, de egy eltévedt puszkagolyó leterítette. A többiek meg úgy büntették meg a gyávaságáért, hogy külön temették el, nem a közös sírba. Ilyen szánivaló gyalogtörökként futott volna el legszívesebben Karcsi is, csakhogy ő már tudta, vagy érezte, nincs menekvés: ha meglép is, a puszkagolyó úgyis megtalálja. Ködvágó micis kis gyalogtörök ő, aki társaival ráakadt a töröktemetőre, jutalmul megjárta a tengert, részese volt örök élményt adó focicsatáknak és Pesti Mancika nevű osztálytársnőjéről álmódzott. — Kellenek-e jobb, fontosabb dolgok egy 14—15 éves gyermekembernek?

A könyv egy magára eszmélő fiú napjainak szép és kevésbé szép töredékeit mutatja meg. Jól-e, rosszul-e, azt azoknak kellene eldönteni, akiknek íródott. Jóllehet — ahogy a könyv hátlapján levő levél utal rá — az író nemcsak nekik, hanem a felnőtteknek is szánta: visszaviszi őket az időben, múltjukba. És nem árt visszanézni. Főleg annak nem, akinek van otthon egy-két Domonkos Karcsija, kinek valahogyan jól esne egy kis odafigyelés.

VARGA Pirooska